

Т. В. Грицюк
кандидат біологічних наук,
завідувач кафедри методики і змісту освіти та ІКТ,
(Тернопільський обласний комунальний інститут
Післядипломної педагогічної освіти),
e-mail: tanya.mi2012@yandex.ua

**Інноваційні підходи до роботи з обдарованими дітьми в
Тернопільській класичній гімназії**

В статті розкриті всі види роботи з обдарованими дітьми, що проводяться в Тернопільській класичній гімназії. Це, зокрема: психологічні обстеження учнів, навчання в МАНі, проведення наукових досліджень як під керівництвом вчителів, так і вчених ВУЗів, проведення Тижнів науки, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, види заохочень до творчої роботи, участь учнів у проектах «Обдаровані діти» і «Школи: партнери майбутнього».

Здібні, талановиті люди в будь-якому суспільстві є його «локомотивом». Саме їхніми інтелектуальними зусиллями забезпечується прогрес суспільства, плодами якого користуються всі. У шкільному віці виявляється 3-5% обдарованих дітей [3]. Звичайно їх від природи є більша кількість, але їхні надзвичайні здібності згасають від неправильного навчання і виховання [1].

Для виявлення творчих здібностей не існує вікових обмежень. Однак для їх розвитку необхідно створити певні умови, тому що талант в окремих учнів може розкритись з часом, можливо в старших класах або й ще пізніше. В силу цього такі учні уже не отримують достатньої підтримки з боку вчителя, їх потенційні можливості не набудуть адекватного розвитку [1].

Виходячи з цього, в Україні склалась і впроваджена на рівні кращих світових традицій система виявлення та розвитку талановитої молоді [4]. Проблема створення оптимальних умов для розвитку обдарованості є особливо актуальною на даному етапі розвитку суспільства, коли Україна прагне членства ЄС.

З цієї метою із 2008 року у Тернопільській класичній гімназії діє проект «Обдаровані діти». У цьому ж році Гете-Інститут Україна включив гімназію у Міжнародний проект «Школи: партнери майбутнього» під патронатом Міністерства освіти і науки України. А з 2014 року заклад включено в проект eTwinning Plus, з метою співпраці з навчальними закладами країн Європи.

Мета та основні завдання проекту «Обдаровані діти»: формування високопрофесійного, спрямованого на творчу діяльність колективу; виявлення обдарованих учнів; психологічний і педагогічний супровід обдарованих учнів; підтримка і стимулювання розвитку обдарованих дітей; створення умов для самореалізації особистості в суспільстві; упровадження в навчально-виховний процес сучасних форм і видів діяльності; удосконалення системи пошуку обдарованих дітей; стимулювання творчої діяльності.

Зміст проекту «Обдаровані діти»: участь педагогічних кадрів у роботі спеціалізованих семінарів, курсів підвищення кваліфікації; вивчення загальних і спеціальних методичних рекомендацій для виявлення обдарованих дітей та напрямків їх обдарованості.

У виявленні і підтримці обдарованої молоді значне місце займає допомога практичного психолога. Як відомо [2] наукова психологія ще не визначилася остаточно щодо питань, пов'язаних з явищем обдарованості як певним відхиленням від норми у континуумі. Тому з метою психологічної підтримки учнів проводиться робота з їх адаптації до навчання в першому початковому та першому гімназійному класах, а саме: діагностика учнів, батьків, вчителів, їх психологічна просвіта та корекція неадаптованих учнів. Велика увага при цьому приділяється діагностиці інтелектуальних та творчих здібностей учнів за допомогою методики Равена «Школа прогресивних матриць».

Зміст проекту «Обдаровані діти» з метою обміну досвідом включає також співпрацю з іншими навчальними закладами. Зокрема, учнівський та педагогічний колективи гімназії активно співпрацюють із Тернопільським національним педагогічним університетом ім. В.Гнатюка, Тернопільським національним економічним університетом, Тернопільським державним медичним університетом ім. І. Горбачевського, Тернопільським територіальним відділенням МАНУ.

Учні гімназії приймають участь в олімпіадах, конкурсах-захистах науково-дослідницьких робіт, у студентських науково-практичних конференціях ВУЗів. Щорічно матеріали конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт членів гімназійного наукового об'єднання „Docendo discimus” („Навчаючись вчимося”) узагальнюються у збірках тез «Наукові обрії». Тези науково-дослідницьких робіт гімназистів постійно друкуються у матеріалах студентських науково-практичних конференцій вищих навчальних закладів. Реалізується також співпраця з ВУЗами міста через залучення до написання учнями дослідницьких робіт на базі кафедр вищих навчальних закладів.

Щорічно проводяться в гімназії Тижні науки. Під час цього заходу проводиться виставка стінгазет, присвячена новітнім досягненням науки і техніки; оформляється стенд «Роль науки в житті наших батьків»; проводяться зустрічі з професорсько-викладацьким складом ВУЗів міста, екскурсії на виробничі об'єкти міста. Практикуються показові захисти кращих науково-дослідницьких робіт гімназистів.

Введено в практику роботи гімназії заходи із вшанування обдарованих дітей. Це нагородження призерів олімпіад і конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт грамотами та грошовими преміями. Під час проведення Тижнів науки організовуються виступи призерів і учасників III і IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад перед старшокласниками з метою стимулювання останніх до подальшої успішної навчальної діяльності.

За період з 2011 по 2014 р. учнями закладу було написано 70 науково-дослідницьких робіт. На II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-

дослідницьких робіт учнів-членів МАН України 18 учнів вибороли призові місця. На III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково дослідницьких робіт представляли свої роботи 4 учні (1 учень виборов I місце у секції економічної теорії та історії економічної думки).

Мета та основні завдання проекту «Школи: партнери майбутнього» полягає в організації співпраці з школами-партнерами по всьому світу (1000 шкіл), розширенні співробітництва між молоддю різних держав, підсиленні інтересу в гімназистів Тернопільської класичної гімназії до вивчення німецької мови.

Зміст проекту: щорічно брати участь у заходах різноманітних напрямів, які проводяться в рамках проекту, вчителям та учням вільно обмінюватися ідеями та плідно співпрацювати з школами-партнерами – учасниками проекту, сприяти підвищенню кваліфікації, як учнів, які вивчають німецьку мову, так і вчителів німецької мови, брати участь у молодіжних мовних курсах, сприяти розумінню між представниками різних культур, пропагувати та поширювати національну українську культуру, зміцнювати матеріальну базу кабінету німецької мови.

Учні гімназії постійно беруть участь у мовних курсах, які відбуваються в Німеччині, і отримують сертифікати різних рівнів про проходження молодіжних мовних курсів.

Розвитку творчих здібностей гімназистів закладу сприяє мережа курсів за вибором, факультативів, а також гуртків: «Польська мова», «Латинська мова», «Риторика», «Країнознавство», «Психологія спілкування», «Культура мовлення», «Основи теорії літератури», «Історія Тернополя», «Німецька література»; «Англійська література»; «Основи наукових досліджень»; «Хореографія», «Туристсько-краєзнавчий гурток», «Театральний гурток», «Гурток хорового співу», «Гурток вокального співу», «Євроклуб», «Інструментальний гурток народної музики», «Бісероплетіння», «Гурток футболу».

Заклад підготував трьох Президентських стипендіатів. За результатами Міжнародного конкурсу «Ми і Євросоюз» учениця закладу увійшла в десятку найсильніших учнів світу. У 2010 році Тернопільська класична гімназія стала лауреатом Всеукраїнської акції «Флагмани освіти і науки України» і увійшла в перелік найкращих навчально-виховних закладів держави. Випускники Тернопільської класичної гімназії навчаються у вищих навчальних закладах України, Польщі, Академії мистецтв в Римі (Італія).

Учні закладу беруть активну участь у I, II етапах Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних дисциплін. За три останні роки на II етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад було виборено 29 призових місць.

Гімназисти беруть активну участь у Всеукраїнських конкурсах «Колосок», «Соняшник», а також «Мультитест», «Гринвіч», «Бобер», «Кенгуру» тощо.

Перспективами роботи закладу є: участь обдарованої молоді в міжнародних проектах, програмах, науково-практичних конференціях,

олімпіадах, змаганнях і конкурсах; співробітництво з міжнародними освітніми установами, фондами та організаціями; здійснення усіх форм освітніх обмінів, стажування й навчання педагогічних працівників та обдарованої молоді; робота гуртка «Євроклуб»; щорічне проведення Тижня науки; участь у II, III, IV етапах Всеукраїнських олімпіад, конкурсах, турнірах, фестивалях; навчання обдарованої молоді за Програмою обміну майбутніх лідерів (FLEX); участь гімназистів у I, II та III етапах Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт; випуск збірок тез науково-дослідницьких робіт гімназистів «Наукові обрії»; участь гімназистів у студентських науково-практичних конференціях ВУЗів міста.

Список використаних джерел та літератури

1. Желюк О. Імпульс розвитку обдарованого учня / Желюк Олег. // Директор школи. - 2008. - № 35 (515). - С. 5-9.
2. Липова Л. Специфіка навчання обдарованих дітей / Липова Л., Морозова Л., Луценко Л // Рідна школа.-2003.-№7.-С.8-11.
3. Основні уявлення про обдарованість // Завуч.-2003.-№17-18(167-168).- С.4-6.
4. Онуфрієва О. Програма «Обдаровані діти» / Онуфрієва Ольга // Директор школи. — 2008. - № 44 (524). - С. 13-15.

Т. Грицюк

Инновационные подходы к работе с одаренными детьми в Тернопольской классической гимназии

В статье раскрыты все виды работы с одаренной молодежью, которые проводятся в Тернопольской классической гимназии. Это: психологические обследования учащихся, обучение в МАН, проведение научных исследований под руководством как учителей, так и преподавателей высших учебных заведений, проведение Недели науки, конкурсов - защиты научно-исследовательских работ, участие учеников в проектах «Одаренные дети» и «Школы-партнеры будущего».

T. Hrytsiuk

Innovative approaches to work with gifted children in Ternopil Classical Gymnasium

This article describes all kinds of work with gifted children that are realized in Ternopil Classical Gymnasium. They include psychological examination of a child, studying in the Small Academy of Science; conducting scientific researches which are carried out under the supervision of teachers as well as university scholars, running Science Weeks, contests, defenses of research works, types of encouragement of creative artistic work and pupil's participation in the international projects "Schools: Partners of Future" and "Gifted Children in Ternopil Classical Gymnasium".